

.....sz. napirend

ELŐTERJESZTÉS

az Emberi Erőforrás Bizottság 2015. április 13-i ülésére

Tárgy: Javaslat az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona feladatellátás 2014. évi beszámolójának elfogadására

Előterjesztő: dr. Bojsza Krisztina Humánszolgáltatási Ügyosztályvezető

Készítette: Pokorny Viktória ügyintéző

A napirendet nyilvános ülésen kell tárgyalni.

A döntés elfogadásához egyszerű szavazattöbbség szükséges.

Melléklet: 1 db

Tisztelt Emberi Erőforrás Bizottság!

I. Tényállás és a döntés tartalmának részletes ismertetése

A Budapest Józsefvárosi Önkormányzat kötelező családok átmeneti otthona feladat ellátást szerződéskötés útján más fenntartó által látja el a Képviselő-testület 78/2011. (II.17.) számú döntésében meghatározott szerzési eljárás lefolytatását követően. A Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottság 184/2012. (II.15.) számú határozata alapján Önkormányzatunk ellátási szerződést kötött határozott 5 éves időtartamra 2012. április 03. napjától, 4 férőhelyre évi 1.825.000,- Ft/év/4 férőhely összegű szolgáltatási díjért.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (Gyvt.) foglaltak szerint: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.” A gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó családok átmeneti otthona feladatellátás biztosítása a Gyvt. alapján a fővárosban a kerületi önkormányzat kötelező feladata.

A beszámolóban bemutatásra kerül az Alapítvány létrehozásának időpontja, alapvető tevékenysége, intézményrendszerének felépítése, a férőhelyek száma, a krízisprogram, emellett általánosságban a Családok Átmeneti Otthona alapellátásba való bekerülés módjai, az igénylők köre, az otthonban tölthető időtartam meghatározása, a kikerülés/továbblépés lehetőségei, a nyújtható és a biztosított szolgáltatások. Az ellátotti kör jellemezőiként mutatja be az igénybevevők problémáinak átalakulását, mélyülését, illetve azt, hogy az átmeneti ellátás átmeneti jelleg kezd feledésbe merülni, és kezdenek túlnyomó többségbe kerülni a intézményfüggő/rendszerhasználó családok. A VIII. kerületre vonatkozóan bemutatja az együttműködés menetét a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel, mely az elmúlt évben is zökkenőmentes munkát eredményezett, továbbá a kerületből érkezők számát a szerződéses jogviszonyra tekintettel és anélkül is, a bekerülés okait, a gyermekek kor szerinti megoszlását. Az Alapítvány esettanulmány keretében ismerteti az egyik VIII. kerületi család gondozásának történetét a bekerüléstől kezdve a kikerülésig, bemutatva a családot a számukra kitűzött feladatokat és célokat, illetve azok egy részének megvalósulását, a meg nem valósult célok esetében a lehetséges ok meghatározását.

A beszámoló tartalmazza továbbá a 2014. évre vonatkozó pénzügyi elszámolást is. Az S.O.S Krízis Alapítvány elmúlt évre vonatkozó beszámolója alapján az ellátási szerződésben vállalt feladatoknak maradéktalanul eleget tett, ezért javaslom a beszámoló elfogadását.

II. A beterjesztés indoka

Az ellátási szerződés 6.1 pontjában foglaltaknak megfelelően az Alapítvány szakmai és pénzügyi beszámolót készít az Önkormányzat felé. A Családok Átmeneti Otthona feladatellátásról szóló 2014. évi beszámoló az előterjesztés mellékletét képezi.

III. Döntés célja, pénzügyi hatása

Az S.O.S Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona feladatellátás 2014. évre szóló szakmai és pénzügyi beszámolójának elfogadása pénzügyi fedezetet nem igényel.

IV. Jogszabályi környezet

A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat a Képviselő-testület és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 36/2014. (XI.06.) önkormányzati rendelet 7. számú mellékletének 2.1.7. pontja szerint dönt az Önkormányzat köznevelési, közművelődési, kulturális, sport, egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi feladatok ellátása tárgykörbe tartozó szerződéses partner tevékenységéről szóló éves beszámolójának elfogadásáról. Kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

Határozati javaslat

...../2015 év. (IV.13.) számú emberi erőforrás bizottsági határozat:

Az **Emberi Erőforrás Bizottság** úgy dönt, hogy elfogadja a S.O.S Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona 2014. évi tevékenységéről szóló szakmai és pénzügyi beszámolóját.

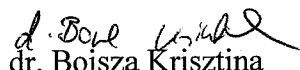
Felelős: polgármester

Határidő: 2015. április 13

A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: Humánszolgáltatási Ügyosztály Humánkapcsolati Iroda

A lakosság széles körét érintő döntések esetén az előterjesztés előkészítőjének javaslata a közzététel módjára: honlapon indokolt

Budapest, 2015. március 27.

dr. Bojsza Krisztina
ügyosztályvezető

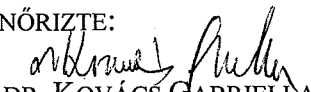
KÉSZÍTETTE: HUMÁNSZOLGÁLTATÁSI ÜGYOSZTÁLY

LEÍRTA: POKORNYI VIKTÓRIA HUMÁNKAPCSOLATI IRODA

PÉNZÜGYI FEDEZETET IGÉNYEL/NEM IGÉNYEL, IGAZOLÁS:

JOGI KONTROLL:

ELLENŐRIZTE:

DR. KOVÁCS GABRIELLA
ALJEGYZŐ

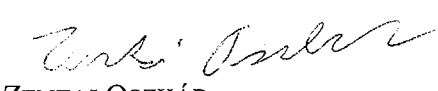
2015 ÁPR 07

BETERJESZTÉSRE ALKALMAS:

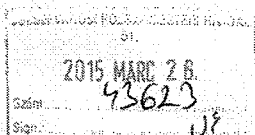

DANADA-RIMÁN EDINA
JEGYZŐ

2015 ÁPR 07.

JÓVÁHAGYTA:

ZENTAI OSZKÁR

AZ EMBERI ERŐFORRÁS BIZOTTSÁG ELNÖKE

POLKORNYI R. G.

K-090/2015.

09-163/2015

**SZAKMAI ÉS PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ BUDAPEST FŐVÁROS VIII.
KERÜLETE ÖNKORMÁNYZATA RÉSZÉRE**

**KRÍZIS
ALAPÍTVÁNY**

CSALÁDOK ÁTMENETI OTTHONA

2014. ÉV

BEVEZETŐ

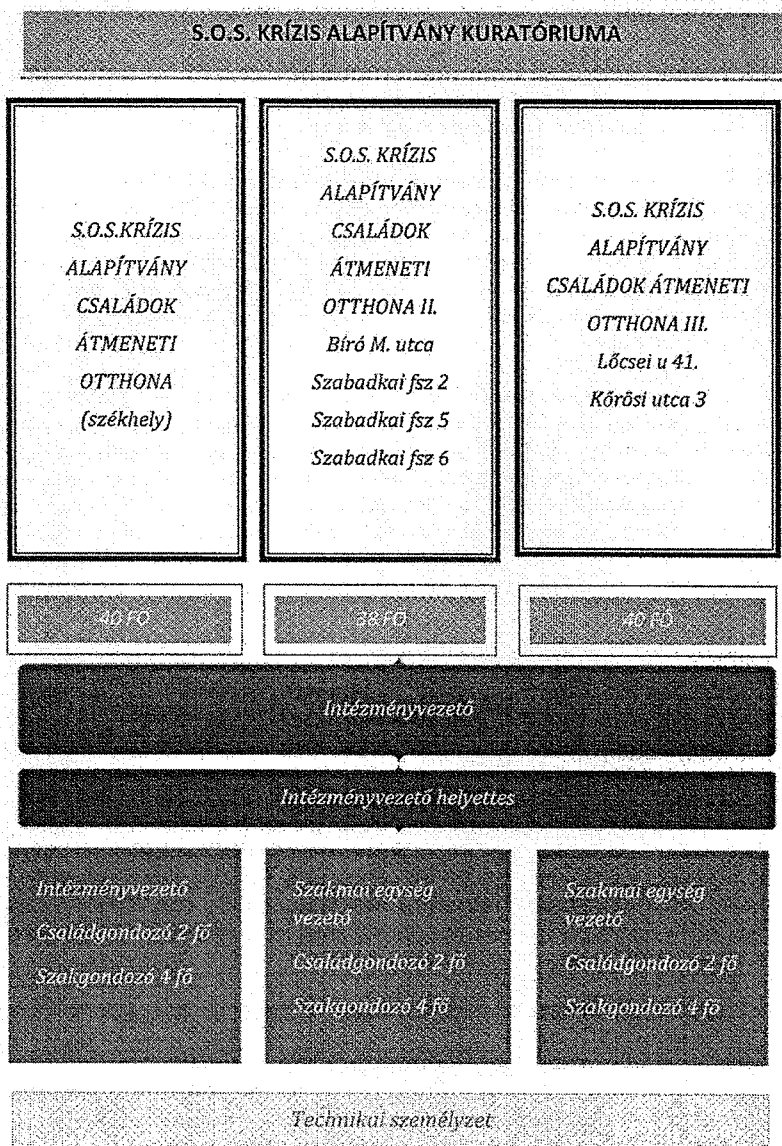
Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hoztuk létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. 2014. évben kezdetben két, majd az év második felétől három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő – 29 család – ellátását tudjuk biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Bíró Mihály utcai szakmai egység 25 fő, s az októberben szervezetünkhöz csatolt Lőcsei utcai szakmai egység 30 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 23 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfelek ellátására volt lehetőségünk. Ezután fokozatosan országos ellátási területűre módosítottuk minden egységünk működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyünkre tudunk rászorulókat fogadni az ország bármely részéről. Ellátási szerződésünk van Budapest Főváros IV. kerülete mellett Angyalfölddel és Józsefvárossal is – ezen önkormányzatok a tőlünk megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.” A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt a gyermeket el kellene választani a szüleit. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományunkban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Bár az ellátási szerződés kereteit jelentősen meghaladó számban fogadunk VIII. kerületi lakcímmel jelentkező klienseket, bevált gyakorlat, hogy az ellátási szerződést terhére kizárólag a Gyermekjóléti Központ szakmai vezetőjének írásos ajánlatával érkezőket fogadjuk.

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásunkba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási idő letelte utáni önálló életre.

A KRÍZISPROGRAM

Alapítványunk 2005 óta az ország 14 krízisközpontjának egyike. Professzionális eszközökkel segítjük a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtunk a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttéről vagy teljes családról.

A krízisprogramban 30 nap az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható 30 nappal. Ennyi idő áll munkatársaink rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítunk a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaink állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY ÁLTAL AZ ELLÁTOTTAKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Szervezetünk 17 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdtük meg működésünket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítjük ellátásunkba, emellett munkatársaink korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. 2014. évben minden munkatársunk magas színvonalú továbbképzéseken, szakmai konferenciákon vett részt, jelenleg több munkavállalónk MA szintű szociális tanulmányokat folytat a felsőoktatásban, ezzel is mélyítve a szolgáltatást igénybe vevő klienseink számára nyújtható szakmai, módszertani ismereteiket, megjelenítve a szociális munka legfrissebb irányvonalait is.

Szervezetünk nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Valljuk, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereink és eszköztárunk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgozunk, melynek **elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.**

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztaljuk, ügyfélkörünk többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Célunk és feladatunk, hogy a nálunk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgozunk, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- **Családgondozás:** a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményünkben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használjuk, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgáljuk, szükség szerint alakítjuk, módosítjuk az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- **Szociális ügyintézés:** a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Célunk, hogy klienseink jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- **Gyámhivatali ügyintézés:** a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- **Gyermekeknevelési tanácsadás:** gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó – nevelő munkatársaink rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaink szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.

- **Gyermekfelügyelet:** az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsde, óvoda) igénybe vételével oldjuk meg, hozzásegítve ügyfeinket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítjuk a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.
- **Mentálhigiénés gondozás:** Alapítványunk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartjuk, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötte szempontjából.
- **Jogi tanácsadás:** Szervezetünk jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- **Krízisellátás:** kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetünk, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaink végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- **Szükség szerinti teljes körű ellátás:** Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem célunk ellátottaink hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- **Kiléptető-lakás lehetősége:** Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményünk kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetünk az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- **Előtakarékosság lehetősége:** Intézményeinkben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve mi kezeljük helyette.

- 2015. évtől kerül bevezetésre egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket igénylő projekt az ügyfelek takarékosagra buzdítása érdekében, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kívánunk kötni a takarékosági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudjuk az ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt.

Szervezetünknel kiemelten hangsúlyos, hogy a különböző pályázati források lehívásával folyamatosan, minden ügyfél számára elérhetően olyan pluszszolgáltatásokat biztosítsunk, melyek kiegészítik, meg támogatják az átmeneti otthonban végzett munkát. A normatív állami támogatásból származó finanszírozás összege nem elég ahhoz, hogy komplex szolgáltatáscsomagokat megvalósítsunk, de nagy tapasztalattal rendelkező pályázatíró-és projektmenedzsment team dolgozik a szervezetnél, akik folyamatosan monitorozzák a megjelenő pályázati kiírásokat.

TÁRSADALMI JELENLÉT – EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ÉS FELELŐSSÉGVÁLLALÁS

Szervezetünk 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívjuk fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaink 2014-ben több úpești középiskolában jártak, osztályfőnöki órákat tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettünk részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottunk meg.

Az előadások, konferenciákön való részvétel mellett 2013-ban nagyszabású kutatást folytattunk, több, mint 850 gyermeket kérdeztünk meg gyermeki jogtudatosság, családon belüli erőszakkal való érintettség, az erőszakhoz kötődő attitűdök, illetve a segítő szervezetek ismertsége és a feléjük irányuló bizalom témakörében. A kutatási anyagot 2014-ben dolgoztuk tanulmánnyá, melynek bemutatására 2014. november 25-én konferenciát tartottunk. Az angalföldi József Attila Művelődési Központban megtartott rendezvényen több, mint 170 érdeklődő vett részt, főképp pedagógusok, szociális szakemberek, az előadók között üdvözölhettük dr. Katonáné dr. Pehr Erika jogászt, egyetemi docens, Takács Péter pszichológust a Károli Gáspár Református Egyetemről, dr. Kassai Tamás traumatológust, dr. Földes Petra tanárt, mentálhigiénikust, Izsó Eleonóra klinikai szakpszichológus, igazságügyi orvosszakértőt és dr. Sárk Eszter kriminológust. Neves előadóink a gyermekbántalmazás pszichés, fizikális tüneteiről, gyermekjogi vonatkozásairól, büntethetőségéről, az iskolán belüli erőszak kezeléséről, illetve a bántalmazás jeleinek felismerhetőségéről tartottak előadásokat. Alapítványunk szakmai csoportvezetője, Hellenbárt László az elkészült tanulmányt mutatta be az érdeklődőknek, különös tekintettel a gyermeki jogok érvényesülésének gyakorlati tapasztalataira.

A szakembereknek szóló konferencia mellett a gyermekeket, kamaszokat is megszólította a rendezvény: az emberkereskedelem és a prostitúció különböző államokra jellemző kérdéseit interaktív állomásokon keresztül mutattuk meg a gyermekeknek, amit filmvetítés, szociológusokkal, színészekkel történő kötetlen beszélgetés követett. Rendezvényünk fővédnöke Budapest Főváros Polgármestere, Tarlós István volt.

A szélesebb közönség megszólítása mellett kiemelten fontos számunkra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerinti és az átmeneti gondozás helye szerint illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2014-ben is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztünk, családgondozóink szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok családgondozóival.

Az újpesti Gyermekjóléti Központtal való együttműködés sajátos és kiemelkedő példája volt a 2014. évben közösen megvalósított szakmai továbbképzés, melyen a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet támogatásával, Alapítványunk pályázatával és a Gyermekjóléti Központ partnerségében közel 20, a területben dolgozó szakember kaphatott korszerű ismereteket.

Szintén 2014-ben a Rózsa utcai klubot vezető szociális szakemberekkel együttműködve szerveztünk közös farsangot az Újpesten átmeneti gondozásban élő és az utca-klubot látogató gyermekeknek, ahol népszerű előadóművészek mellett sportolók is eljöttek a gyermekekhez.

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány – jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztünk a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásainkat. Azt tapasztaljuk, hogy a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban – a szerződés kereteit nagyságrendekkel meghaladóan - és hosszabb időre igénylik (munkanélküliség növekedése, szociális ellátottak körének csökkenése, a bedőlt lakáshitelek és a közműhátralekösök lakásvesztése) a családok átmeneti otthona elhelyezést.

Gyakorlati tapasztalataink szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. A lakhatás elvesztése – mint azt fentebb írtuk – csupán tünete bizonyos problémáknak, mely problémákban jelentős átalakulást érzékelünk. Egyre nagyobb számban jelennek meg az ellátásban kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak.

A sokrétű problémák eredményes kezelésében, az ellátási szerződés elvárásainak maradéktalan teljesítésében nagy segítség számunkra a két szakmai stáb között kialakult jó szakmai és személyes kapcsolat, az esetmegbeszélő, problémafeltáró találkozók bevált gyakorlata.

Példaértékű a Józsefvárosi Gyermekjóléti Központtal fenntartott szoros kapcsolat. Minden egyes, a Központ által küldött családdal kapcsolatban esetmegbeszélő keretében adjuk-vesszük át az eseteket. Családgondozóink és a Központ családgondozója szoros és kiváló együttműködésben dolgozik, szükség szerinti gyakorisággal egyeztetnek a beköltözött családokkal kapcsolatos teendőkről. Ez a gyakorlat segíti a közös munkát, kiküszöböli a párhuzamos családgondozás és a „kliensek játszómázásának” buktatóit.

A családok komplex támogatása érdekében a gyermekvédelem mellett szükséges lenne intenzívebben megjeleníteni a családmegtartás filozófiáját, mely nem nélkülözheti a családok támogatására fordított anyagi- és humán erőforrások, szolgáltatások megfelelő összehangolását. Ennek érdekében, valamint dinamikusan változó jogszabályi és közigazgatási környezethez való mind hatékonyabb alkalmazkodás elősegítéséért célszerű lenne a szakmai együttműködések keretét kiterjeszteni a gyermekek és családok mindennapjaiban szükségszerűen megjelenő szolgáltatók és hatóságok körére is. A családgondozás, települési támogatások, gyámhivatali eljárások, gyermekjóléti alapellátási és egészségügyi alapellátási szolgáltatások harmonizálása, a szereplők egymásról tudásának elősegítése növelné a családok gondozásának eszköztárát és hatékonyságát.

ELLÁTOTTI KÖR JELLEMZŐI - STATISZTIKAI ADATOK 2014.

Mint azt beszámolónk előbbi részében említettük, hatványozottan érződik a szolgáltatást igénybe vevők körében felbukkanó problémák átalakulása, mélyülése. Az általános „lakhatási probléma”, „albérlet elvesztése”, mint szolgáltatásba kerülési indok jellemzően sokkal súlyosabb problémákat takar: pszichiátriai betegség, alkoholizmus, egyéb szerhasználat, családon belüli konfliktushelyzetek, alacsony szocializációból eredő diszfunkcionális működések nagy számban fordulnak elő. A 12 hónapos gondozási idő sok esetben nem elegendő a problémák megnyugtató megoldására, szükséges olykor az ellátási idő meghosszabbítása, illetve az ellátási idő leteltét követően az ügyfél más ellátóhoz való továbbsegítése. Utóbbi eset komoly gyermekvédelmi dilemmákat vet fel, mint ahogyan azok az esetek is, amikor a család képtelen alkalmazkodni az intézmény szabályaihoz, közösségi normáihoz, s emiatt idő előtt kell megszüntetni az ellátást. Az átmeneti ellátás átmeneti jellege lassan feledésbe merül, helyette az intézményfüggő és/vagy rendszerhasználó családok kerülnek túlnyomó többségbe.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonában 2014. évben ellátott, Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi illetékességű ügyfelek

Ellátási szerződés terhére ellátott családok:

3 család, 9 fő (1 apa gyermekkel és 1 anya gyermekkel, egy teljes család 3 gyermekkel)

Ellátási szerződésen kívül ellátott családok: 5 család, 22 fő (8 felnőtt és 14 gyermek)

Az összes ellátottra vonatkozó statisztikai adatok:

Összes esetszám: 8 család

Összes ellátott: 31 fő, ebből 12 felnőtt, 19 gyerek

Egyedülálló anyák száma: 3

Egyedülálló apák száma: 1

Teljes család: 4

Gyermekek száma a családokban

1 gyermek 3 család

2 gyermek 1 család

3 gyermek 3 család

5 gyermek 1 család

**Pénzügyi elszámolás a VIII. kerületi ellátási szerződés által folyósított
összegeiről (2014. évre):**

2014.				
Megnevezés	Bevétel	Kiadás	4 főre	a VIII. kerületi ellátás elszámolása a Perényi utcai telephelyen
MÁK normativa	60780729			
Önkormányzati szerződés (3 kerülettől)	13529388			
ebből VIII. kerület	1825000			
Egyéb bevételek	11628029			
Bérleti díjak		7297000		
Elmű költség összesen		2227861		
Elmű költség arányosan			93805	52040
Távhő költsége összesen		192543		
Távhő költsége arányosan				
Víz és Csát díj összesen		1825335		
Víz és Csát díj arányosan			76856	42635
Közös költség összesen		320526		
Közös költség arányosan				
Gázmű költség		1761427		
Gázmű arányosan			74165	41145
Bérlőköltség+járulékok összesen		41886928	1763660	978450
Fenntartás egyéb ktg.(élelmiszer, tisztítószer)		11078816	466476	258800
irodaszer karbantartás		2651697	111650	61920
Egyéb költségek		16696013	702990	390010
Összesen:	85938146	85938146	3289602	1825000

Gyermekek bekerülési életkora:

Életkor	Összesen	Fiú	Lány
0 év	1	1	
1 év	1	1	
2 év	2	1	1
3 év	2	2	
4 év	1	1	
6 év	4	2	2
8 év	1		1
9 év	1	1	
13 év	1		1
14 év	2		2
16 év	1	1	
18 év	1	1	
20 év	1	1	

Bekerülés oka (esetenként)

Lakhatás hiánya: 4 eset

Önk.lakásból történő kilakoltatás: 1 eset

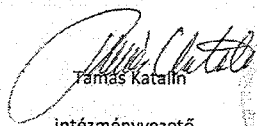
Családi viszály: 2 eset

Bántalmazás: 1 eset

Összes igénybe vett gondozási napok száma 2014. évben 7432 nap. Átlagos gondozási idő 240 nap/ellátott, 213 nap/család.

Ellátási szerződés terhére fogadott ügyfelek által igénybe vett gondozási napok száma: 1592 nap

Budapest, 2015. március 12.

Tamás Katalin

intézményvezető

Hellenbárt László

intézményvezető-helyettes

ESETTANULMÁNY

NAGYSZÜLŐKTŐL NAGYSZÜLŐKHÖZ

Előzmények

A Józsefvárosi bejelentett lakhellyel rendelkező György és Ildikó megoldatlan lakhatásuk okán kérték családjuk felvételét intézményünkbe, melyet a kerületi Gyermekjóléti Központ támogatott. A felvételüket megelőzően Ildikó szüleinél laknak, velük konfliktusos viszonyban, az ingatlant jelentős közüzemi tartozás terhelte, számítani lehetett az esetleges kilakoltatásra. A család bejövő jövedelmeinek jelentős részét haza kellett adniuk, a nagyszülők a lakhatás biztosítása és a gyermekek felé érzett érzelmi kötődés ellenére, jelentős pénzforrást láttak a fiatalokban. A szülők önálló lakhatásban csak nagyon rövid ideig éltek, jellemzően valamelyik felnőtt szülei fogadták be őket.

Családszerkezet, jövedelmi viszonyok

György alkalmi munkát végzett felvétele idején, ami a gyakorlatban rendszeresen végzett (legalábbis a teljes munkaidőre vonatkozóan) bejelentés nélküli munkát jelentet, viszonylag jó és stabilnak tekinthető jövedelmezőséggel. Ildikó jövedelmét a gyermekek után járó ellátások jelentették, számottevő munkatapasztalattal nem rendelkezett, de alkalmi jelleggel takarítani szokott. Három gyermekükkel kérték a felvételüket: Gyuri óvodás, Melinda tanköteles óvodás, míg Andi 1 éves múlt, a család nem kívánta bölcsődébe adni őt, így az anya munkába állítása is ellehetetlenült. Gyuri beszédfejlődésében jelentős elmaradás volt tapasztalható, melynek korrigálására a család addig nem tett lépéseket.

Beköltözésükkor a család lakhatási problémájuk belátható időn belül történő rendeződésére számított, várározásuk szerint az önálló lakhatást biztosító ún. „krízis lakás” birtokbavétele révén, mely lehetőség végül az a lakhely szerinti kerületben történt változások következtében - és a család helyzetéből adódóan - számukra nem realizálódott. A család elmondása szerint tájékoztatták őket arról, hogy nem kapják meg a lakás használati jogát, bár stratégiájuk elsősorban a lakás számukra történő kiutalásának ígéretére épült.

Az ötfős család egykeresős modellel folyamatosan létfenntartási gondokkal küzdött, megtakarításra nem jutott. Eredeti elképzelésükön változtattak, azt tervezték, hogy Ildikó is lehetőleg rendszeres jövedelmet biztosító munkát keres. Ennek érdekében az anya hajlandónak látszott Andi bölcsődébe íratására is. Ez a változás azonban nem következett be, bár Ildikó érdeklődése elsősorban azért irányult a rendszeres jövedelmet biztosító munkaviszony létesítése felé, hogy lakhatásukat nagyobb biztonsággal minél előbb önállóan meg tudják oldani. Vállalták, hogy lakhatásuk megoldásához rendszeres megtakarítással igyekeznek kellő alapot teremteni. A család nem megfelelő pénzbeosztása, Ildikó elhelyezkedésének hiánya megghiúsította a tervet. Jelentős krízishelyzetet teremtett, hogy korábban felhalmozott tartozásaik miatt a bankszámlájukról inkasszóval leemelték a családi pótlék valamint gyás teljes összegét is.

Együttműködés

A szülők közötti harmonikus viszony - elsősorban Ildikó elmondása szerint - többször szenvedett komoly törést, de a konfliktusok azonban néhány nap alatt rendeződtek. Az intézményen belül is előfordulnak olykor jelentős hangerővel és Ildikó részvételével zajló konfliktusok, melyek akár félreértésen alapuló helyzetekből generálódhattak. Az intézmény vezetője által adott írásbeli figyelmeztetést is kaptak Ildikó által tanúsított magatartás miatt. Ezen írásbeli figyelmeztetés során a család, tájékoztatást kapott, hogy ismételt súlyos Házirend sértés esetén az Együttműködési szerződés felbontásra kerülhet.

Meglátásunk szerint az írásbeli figyelmeztetések ellenére is reális esélye volt annak, hogy a család a jogszabályban biztosított gondozási időt teljes mértékben igénybe vegye. A feltárt szocializációs hátrányok, hiányosságok kompenzálása egy hosszabb, komplex gondozási folyamat során valósulhat meg, ide értve Ildikó munkaerő-piaci integrálását, a gyermekek oktatási-nevelési intézménybe történő stabil elhelyezését, a pénzbeosztási problémák orvoslását, a szülők közötti családi munkamegosztás újragondolását, illetve a tágabb családdal való viszony rendezését is. A család a gondozás során végig együttműködő volt, a felajánlott segítségeket elfogadták, gyermeknevelési kérdésekben többször maguk fordultak segítségért Intézményünk szakgondozóihoz.

Védelembe vétel

A gondozás ideje alatt a családdal kapcsolatosan tapasztaltak alapján a gyermekek védelembe vételét indokoltnak láttuk és erre javaslatot tettünk. A család részvételével megtartott esetkonferencián a családdal kötött megállapodás betartása mellett a résztvevő szakemberek mégis elkerülhetőnek ítélték a hatósági intézkedést, így erre nem került sor.

Gyuri tanulmányi előmenetelét nehezítette a kortársakhoz viszonyítva jelentősnek mondható elmaradása a beszédfejlődésben, melynek háttere feltáratlan, Gyuri beszéde ugyanis néhány szó kivételével érthetetlen volt. Az időben elkezdett fejlesztés segíthet a meglévő lemaradás csökkentésében, a későbbi iskolai előmenetel zavartalan biztosításában. A szülők együttműködőnek mutatkoztak és vállalták a szükséges vizsgálatok elvégzését. A család Gyuri fulladásos panaszával kapcsolatos kivizsgálásokat a gondozási idő alatt megkezdte, de ennek megszakadása miatt intézményünkben nem zárult le. A probléma jelléből adódóan a folyamatos gyógyszer ellátás szükségessége nyilvánvaló volt, de ennek biztosítására a szülők részéről voltak fennakadások.

Melinda és szülei, vagy éppen a szülők és az anyai nagyszülők olykor konfliktusba kerültek a gyermek nagyszülőknél töltött vagy töltendő ideje miatt. A család elmondása szerint Melindát egészen kicsi kora óta tulajdonképpen az anyai nagymama nevelte, erős a kapcsolat a nagyszülőkkel, és a nagyszülők szívesen nevelnék Melindát és tevékenységükkel törekednek is ennek fenntartására. A náluk töltött idő alatt a családtól származó ismereteink szerint igyekeztek a nagyszülők mindennel ellátni Melindát a szülők teherviselő képességét jelentősen meghaladva, melynek következtében a gyermek szülőkhöz való kötődése sérülhetett, gyakran konfliktusba kerül velük.

Miközben a családi kapcsolatok fenntartását fontosnak tarjuk, - amennyiben mód van rá - meglátásunk szerint a gyermek gondozása, nevelése elsődlegesen a szülők feladata, álláspontunkat a szülők is osztották.

A család intézményben töltött időszaka alatt felmerült a fizikai bántalmazás gyanúja. A legdurvább esetben a család magyarázata szerint balesethelyzet elhárítás tűnhetett bántalmazásnak számunkra: a gyermek hirtelen mozdulata miatt az édesanya igyekezett őt távol tartani a másik kezében lévő edény, forró tartalmának ráömlésének veszélyétől, így a mozdulat nem bántalmazásra irányult. A gyermekek nevelése során nem megfelelő módszerek használata előfordult, illetve annak része például a bántalmazás körébe tartozóan a gyermek rángatása, kiabálás, negatív minősítése. A gyermekek napközbeni ellátása elsősorban ildikó feladata, így esetében volt mód negatív tapasztalatok szerzésére. Az anyai szerep ellátásához szükséges készségek illetve képességek fejlesztéséhez igyekeztünk segítséget nyújtani, a problémák azonban visszatérő jelleggel folyamatosan jelen voltak.

A gondozás előrehaladásáról a VIII. kerületi Gyermekjóléti Központban tartottunk esetkonferenciát, ezen elhangzott, hogy vállaltak betartását, kedvező fordulatot érzékeltünk a család életében. A családdal folytatott megbeszélések követően a gyermekek megfelelő táplálkozásának, megfelelő időben történő biztosítását tapasztaltunk, mely a család részéről kellő odafigyelést kívánt. A gyermekek étkezését egyre inkább sikerült megfelelő időben biztosítani, amihez szükséges volt a megfelelő időben történő ébredés, ami korábban sok nehézséget okozott az édesanyának. Tekintettel arra, hogy Melinda óvoda köteles különösen fontos megfelelő időben az óvodában történő megjelenése és a foglalkozásokon való részvétele - az időjárási viszonyoktól függetlenül -, míg György esetében a fejlesztése érdekében tartjuk elengedhetetlennek ugyanezt. A gyermekek – mindezek ellenére – gyakran késve érkeztek az óvodába, mert az anya kései ébredése, késői indulást eredményezett.

A gyermekek reggeliztetését a család - a megállapodás szerint - igyekezett az intézményünkben megoldani az óvodába indulás előtt illetve készítettek szendvicseket az útra, kiváltva ezzel kevésbé időigényes, de nyilvánvalóan drágább útközben történő reggeli étkeztetést. A szülők a pénztárcájukon is érezték az ésszerűtlen kiadások visszafogásának jótékony hatását: több pénz marad a zsebükből. Andi bölcsődei elhelyezésével kapcsolatos kezdeti lépéseket megtették.

Kiköltözés, az eset lezárása

Az esetkonferencián létrejött megállapodás szerinti első jelentős megtakarítása a családnak a kiköltözésüket megelőzően lett volna aktuális. Jelezték azonban, hogy nem fizetnek. A család részletfizetési kérelmet terjesztett elő az aktuális térítési díj részletekben történő megfizetésére is. Ezt követően a család férőhely megszüntetésre vonatkozó igényét – kiköltözési szándékát - váratlanul jelentette be. Tájékoztatták az Intézményt, hogy visszaköltöznek az anyai nagyszülőkhöz, akiktől hozzánk jöttek. Felhívtuk a család figyelmüket arra, hogy mi a jelzési kötelezettségünknek eleget téve ugyan értesítjük a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját, de a továbbiak megbeszélése céljából keressék fel őt, hiszen javaslatukra kerültek felvételre és a gyermekek védelembe vételi eljárásához vezethet az átmeneti ellátás megszűnése.

A nagyszülőkhöz való szoros, ám ambivalens viszony konfliktusossága az átmeneti gondozás időtartama alatt a szülők számára enyhülni látszott, a nagyszülők különböző ígérekkel visszacsábították a családot. Az évekig tartó hibás gyakorlatot a gondozás mintegy hét hónapja alatt nem lehet megváltoztatni. Abban bízhatunk csupán, hogy a gondozás alatt feltárt hibás gyakorlat felismerése és elfogadása legalább ideiglenesen segít.

Meglátásunk szerint a család a problémáit nem oldotta meg, jelenleg erre nem még nem képesek és elképzelhető, hogy előbb-utóbb ismét szükségük lesz az ellátórendszer segítségére.

Budapest, 2015. március

